

[Poul Møller.]

et initiativ i sagen. Er der taget et sådant initiativ? Er der kommet en sådan henvendelse fra Island, og hvormed er det motiveret fra islandsk side, at dette skal foregå nu, og at vi kun kan bevare venskabelige følelser over for det islandske folk, hvis vi i løbet af 8-10 dage foretager denne udlevering?

Det er sagt, at sagen skal fremmes af hensyn til universitetets jubilæum i Reykjavik, men jeg tror, at det høje ting i alt fald har så megen værdighed i behold, at det ikke afleverer dette, der har været i dansk eje igennem århundreder, i hast af hensyn til en tilfældig årsdag i et andet land. Det kan ikke være årsdage og universitetsjubilæer, der skal afgøre sådanne spørgsmål.

Man må undre sig over, at ingen af de højtærede ministre — heller ikke den højtærede statsminister — har kunnet indse, at det i denne sag havde været rettest først at forhandle sig til rette med Københavns universitet, eller i alt fald forsøge det, og at det havde været rettest først at søge politisk føling, så denne himmelråbende uværdige situation, vi er bragt i, kunne være undgået.

Jeg har godt set, at et af regeringsbladene i dag til morgen siger, at nu er vi bragt i den situation, at Island har modtaget gaven og sagt tak for den; derfor har folketinget kun så hurtigt som muligt at gennemføre lovforslag herom. Det er det, der er det uværdige i tilstanden. Folketinget kan ikke lade sin arbejdsform over for så vigtige sager afgøre af, at den høje regering har begået en taktløshed, en blunder, i sit forhold både til tinget og til Københavns universitet.

Tror man, at de protester, der indløber i disse dage, og den behandling, forslagene her underkastes, er i stand til at fremme venskabelige følelser og venskabsbånd? Næppe. Men hvorfor er så denne fremgangsmåde valgt? Det er den højtærede statsminister, der i denne sag må have ansvaret. I forhold af denne karakter er det ikke fagministeren alene, der kan pålægges ansvaret for fremgangsmåden; det må være statsministeren, der i forhold til tinget, i forhold til universitetet og i forhold til et fremmed folk samler synspunkterne og

lægger den skønsomhed for dagen, der er nødvendig for, at man kan føre en sag af denne karakter igennem på en værdig måde.

Der er en ting, der falder i øjenene, når man læser traktatudkastet, lovforslaget og fremsættelsestalerne af den højtærede udenrigsminister og den højtærede undervisningsminister, og det er, at det overhovedet ikke gøres klart, om der her er tale om en gave, eller der er tale om opfyldelse af islandske krav. Det lader man stå hen i det uvisse. Er det en gave, hvorfor skulle der så daglange forhandlinger til, før man blev enig om gавens omfang? Man plejer dog ikke at drøfte en gaves omfang med gavemodtagerne, i alt fald ikke inden man har talt med gavegiverne om det. Er det en gave, kan det da være rigtigt, at man — som det fremgik af dagspressen i de dage, forhandlingerne stod på — byttede lidt håndskrifter for Flatøbogen og Ældre Edda? Det kunne man da ikke gøre, hvis det var en gaveaktion, det drejede sig om, en venskabsdeklaration, en ensidig dansk afgørelse. Noget tyder på, at der trods alt fra islandsk side har været fremført juridiske, folkeretlige, synspunkter til motivering for det krav, der her ønskes opfyldt. Det er imidlertid fastslået — det var det ærede medlem hr. Alsing Andersen også inde på — i den kommissionsbetænkning, der blev afgivet i 1951, at folkeretligt kan Island ikke gøre noget krav gældende over for Danmark. Ikke noget som helst folkeretligt synspunkt kan tale for, at Danmark er forpligtet til at foretage denne udlevering. Det har en enstemmig dansk kommissionsindstilling fastslået i 1951.

Der er mange billighedssynspunkter, som også mange i min gruppe erkender kan tale til fordel for en gave til det islandske folk på dette område, men om et retligt synspunkt kan der ikke være tale. Jeg er enig med det ærede medlem hr. Ib Thyregod i, at hvis der var tale om et retligt synspunkt fra islandsk side, måtte vi sige — den tanke, som professor Ross har fremført —: lad os da først få det afgjort ved en international domstol, således at det bliver klart, at den udlevering, der finder sted, er en gave og ikke udtryk for opfyldelsen af et retskrav.

Men holder vi det juridisk-folkeretlige uden for sagens afgørelse og siger: her er tale om en gave ud fra nationale følelser